

Nunatsinni nioqqutissat akiisa OECD-imi inuussutissat ulluinnarni atorneqakkajuttut nalignnaasumik akiisa agguaqatigiisinnerinut naleqqiullugu nunatsinni qaffasippallaarujussuarnerisa sumik tunngaveqarnersut misissueqqullugit naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Misissuineq UKA2020imi nallertinnagu inatsisartunut saqqummiunneqassaaq.

(Inatsisartunut Siumup gruppiani ilaasortat).

Nunatsinni inuuniarnerup sukkut tamatigut akisuallaarnerujussua tamatta isumaqatigiissutigisinna-
agunarparparput. Nunatsinni nioqqutissat sulluunniit akiisa nunanut allanut naleqqiullugit
qaffasippallaarujussuat tamatta isumaqatigiissutigisinnaannguatsiarlutigu.

Nuummiikkaluarutta, Ittoqqortoormiuniikkaluarutta Kullorsuarmiikkalularutta, ilami nunatsinni
sumiikkaluaruttaluunniit nipi ersarissuq imaattoq tutsiuttuartalersimavoq; “Internetsimut,
mobilimullu attaveqaatit akisuallaarujussuarput.” Nioqqutissat inuussutissanut tunngasut
sulluunniit ulluinnarni pisariaqartitavut akisuallaarujussuarput.” Suut tamarmik nunatsinni
akisuallaarujussuarput” Nunatsinni inuuniarneq akisuallaarujussuarpoq ajorpoq taamattoqarsinna-
annqilarlu.”

Kisianni sooruna taava taamaattoqartoq? Sooruna nunatsinni inuuniarneq taamak akisunerutigisooq
nunanut allanut naleqqiukkaanni? Assorsuaq pissanganarpoq soqutiginarporlu
paasisaqarfigissallugu apeqqut tamanna sammissallugu.

Qularnangitsumillu apeqqut tamanna akissutissanik arlalinnik - assigiinngitsorpassuarnillu
akissutissaqassajunnarsivoq.

Ilaasa nassiutigisarpaat; namminersortunngorsaasoqarpanngooq, unammilleqatigiinnerlugooq
eqqunneqarpata, taavagooq suna tamarmi akikinnerulersinnaavoq. Inuit ilaat oqalupput;
nunatsinnigooq inuit ikippallaarpugut, nunatsinni inuit pisisartuusugut ikippallaarnerput
pissutaavoq nioqqutissat akiisa qaffasippallaarnerujussuannut, inut ilaat taama oqalupput.

Inuit ilaat aamma oqalupput; Danmarkimi nioqqutissat nunarsuarmi akisunerpaanut ilaapput,
sooruna Danmarkimut nioqqutissanik pisiniartuaannartusi? Danmarkimut niuerniarunnaarlusi
nunanut allanut akikinnerusunut niuerniartaleriarsiti!

Soorlumi aamma siunnersuuteqartut namminneq tamanna assersuuteqarfigalugu oqaatigigaat;
Nioqqutissaq Danmarkimi 138kr-nilik, taava Bulgariami 48kr-niinnaqarpoq. Assaami ilaa akit
marluk assigiinngilluinnassussaat; assigiinngissut 90kr. Assaa ilaa assigiinngissut ingasangajappoq.
DK-mi nioqqutissaq Bulgariamiit pingasoriaatingajammik akisuneruvoq.

DK-mi aamma Bulgariami nioqqutissat akiisa sooq taama assigiinngitsiginerat soorunami imaali-
laannaq nassuiarneqarsinnaagunngilaq. Pissutsit assigiinngitsut nipilersoqataasimanissaat ilima-

narluinnaqqissaarpoq, tamaattumik nikorfarmut imaaliillaannaq oqartoqarsinnaagunangilaq sooq DK-ip Bulgariallu akornanni akit sooq taama assigiinnitsiginerannik.

Oqartoqartarpoq; “Qaa nuna sanilerput Canada niuernikkut suleqatigilerniartigu. Nioqqutissat taakani akikinnerupput aamma Canada qanittunnguuarput, taamaaliornikkut nioqqutissap angallanneqarnera DK-miit angallanneqarneraniit akikinnerussaqaq, angallavissartaa aamma DK-miit qaninnerummat.

Tamanna ilumoornersoq periarfissaanersorlu aamma paaserusunnarsilerpoq; ilumut nioqqutissaatigut akikinnerulissanerpat Canadaminngaaniit pissarsiarisalerutsigit?

Ajoraluartumilli allagartaliisarnermut inatsit malillugu tassuunakkut aporfissalerneqarpugut; nioqqutissanik allagartaliisarneq pillugu inatsimmi allassimammat nioqqutissat taamaallaat kalaallisut qallunaatullu allagartalerneqartarnissaat. Nioqqutissanik allagartaliisarnermut inatsit allangortinneqanngippat soorluuna taava ilimanarpallaangitsoq nioqqutissanik Canadameersunik nunatsinni nioqquteqartoqartalernissaanik.

Naluneqanngitsutullu Steen Lyngé nioqqutissat tuluttut aamma allagartalersorneqarsinnaanerannik siunnersuuteqarnikuuvoq, immikkoortoq taana 103 upernaq manna aappasaanertussaavarput.

Sammissamut uunga tunngassuteqarlunnartuummat, Inuit Ataqtigiinniit neriuppugut Steen Lyngé siunnersuutaa akuerineqarumaartoq.

Taassuma saniatigut ilisimavarputtaaq Royal Arctic Line, Eimskip Islandimeersoq suleqatigalugu nunarsuatta sinneranut ajornannginnerusumik umiarsuartigut aqquteqalernissaanik ilungersuuteqarluni suliniuteqartoq. Taamaattoqassappallu, aatsaavissuaq toqqaannartumik nunanut allanut umiarsuartigut attaveqalissagut. Umiarsuartigut nunarsuarmut allamut attavituarpud ullumikkut tassaasimammat Álborgi.

Umiarsuartigut nunanut allanut attaveqalernissarpud qilanaaraarpud, qularnanngilarlu niuernikkut, nioqqutissallu akiisa tungaatigut alloriarneq taamattoq pingaaruteqarlunnartussaassasoq.

Naak misissuititsinissaq manna aqqutigalugu nioqqutissat akikillingaatsiarsinnaaneratt upperivallaanngikkaluarlutigu, taamaattoq misissuititsiniarneq peqataaffigerusupparput suleqataaffigerusupparpullu. Peqataaffiginiarpud neriukkatta misissuititsineq manna aqqutigalugu, siunissami nunatsinni nioqqutissat akikinnerulersinnaanissaat aqqutissiuunneqarsinnaalersinnaassasoq.

Kisianni qulequtaq taamatut qulequtaqartillugu immikkoortoq una akuersissutiginiannngilarput. Allannguutissamillu siunnersuuteqarniarpud. Allannguutissatut siunnersuutissatsinni qulequtaa allaaneruaallaanngilaq. Allannguutissatut siunnersuutitsinni qulequtaani ilassuteqalaaginnarpud.

Allannguutissatut siunnersuutitsinni oqaasertat ilassutaasut ima oqaasertaqarpud; “**Nioqqutissap qanoq annertutigisumik iluanaarutaatigineqarsinnaanera pillugu inatsimmik pilersitsineq, nioqqutissat akiinik apparsaaniarnermi sakkussatsialattut atorineqarsinnaanersooq missuinermi ilanngullugu isummerfigineqassaaq**”.

Naak unammilleqatigiinneq pillugu inatsisartut inatsisaat 2014-meersoq malillugu, unammilleqatigiinnermut ataatsimiititaliaq unammilleqatigiinnermut ajoqusiisumik sunniuteqarnerinik uparuaalluni Naalakkersuisunut tunngavilersukkamik oqaaseqaateqarsinnaati-taagaluartoq, taamaattoq inatsimmi nioqqutissaq imatut akilerlugu pisiarisimagaanni, taava akisunerpaamik ima akilerlugu tuniniarneqarsinnaavumik allassimasooqanngilaq.

Tassa imaappoq tunngaviusumik nioqqutissap akianik qaffasinnerpaaffiliisinnaanermut tunngasumik inatsiseqanngilavut – nioqqutissap qanoq annertutigisumik iluanaarutaasinnaanera pillugu inatsiseqanngilavut.

Taamatut ersarissumik, nioqqutissap qanoq annertutigisumik iluanaarutaatigisinnaanera pillugu inatsiseqanngikkutta, nioqqutissap pissusissamisunnigsumik akisuallaalersinnaanera Inuit Ataqtigiinniit ernumassutigaarput.

Immaqami uffa tamanna peqputaannginnerpa? Immaqami uffa taamaannginnerpa? Ersarissumik, nioqqutissap qanoq annertutigisumik iluanaarutaatigineqarsinnaanera pillugu inatsiseqannginnitta kingunerisimanerpaa ullumikkut nioqqutissat akiisa taama qaffasitsiginneranut?

Aap, sorpassuit assigiinngitsorpassui uani eqqartorneqarsinnaagaluarput, soq nunatsinni inuuniarnerup taama akisutigilersimaneranut pissutaasut tunngaviusinnaasullu pillugit.

Naluneqanngitsutut 2015-mi nittarsaassanermut allagartaliisarnermullu tunngatillugu inatsimmik nutarterinitsigut atuisartut siunnersuisoqtigiivi atorunnaarsinnikuuagut. 2015-mi inatsinik nutarterinitsigut atuisut siunnersuisoqtigiivi atorunnarsippagut. Immaqam tamanna isumatusaarneru-simanginnerpa? Atuisartut siunnersuisoqtigiivisa pilersinneqaaqqissinnaanerat eqqarsaataasinnaannginnerpa?

Misissuinikkut paasiniarneqarsinnaappat soq nunatsinni inuuniarneq taama akisutiginersoq, taava uagut Inuit Ataqtigiit tamanna peqataafferusupparput. Misissuinerullu aamma ilanngullugu misissortikkusupparput, nioqqutissap qanoq annertutigisumik iluanaarutaatigineqarsinnaanera pillugu inatsimmik pilersitsineq, nioqqutissat akiinik apparsaaniarnermi sakkussatsialattut atorneqarsinnaanersoq. Tamanna pillugu Inuit Ataqtigiinniit allannguutissatut siunnersuummik imaattumik saqqummiussaqaarusupput;

“Nunatsinni nioqqutissat akiisa OECD-imi inuussutissat ulluinnarni atorneqakkajuttut naliginnaasumik akiisa agguaqatigiisinnerinut naleqqiullugu nunatsinni qaffasippallaarujussuarnerisa sumik tunngaveqarnersut misissueqqullugit naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Nioqqutissap qanoq annertutigisumik iluanaarutigineqarsinnaanera pillugu inatsimmik pilersitsineq, nioqqutissat akiinik apparsaaniarnermi sakkussatsialattut atorneqarsinnaanersoq missuinermi ilanngullugu isummerfigineqassaaq. Misissuineq UKA2020imi nallertinnagu inatsisartunut saqqummiunneqassaaq.”

Taamatut allanngutissamik siunnersuuteqarluta, immikkoortoq una 194, Inuit Ataqtigiinniit Inuussutissarsiornermut ataatsimiiitaliamut ingerlateqqipparput oqaluuserisassaq sukumiisumik suliarineqarnissaa inassuteqaatigalugu.

Qujanaq

Peter Olsen